

51

ДИТЯЧИЙ ТЕАТР

РОЛЯНИК

ЧОРНИЙ ДОЛЬКО

Е. К.

РОЛЯНИК

ЧОРНИЙ ДОЛЬКО

СЦЕНІЧНА КАРТИНА

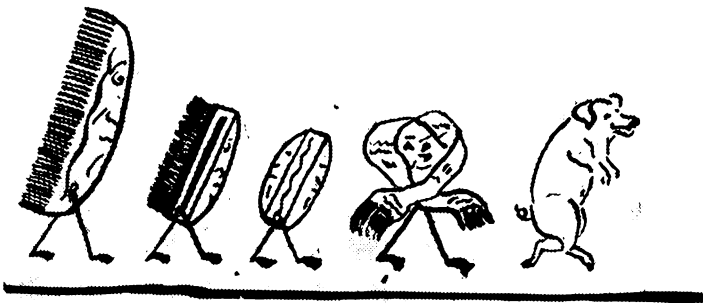

ВИДАВНИЦТВО: «НАШИМ ДІТЯМ»

Накладом «Українського Слова»
Регенсбург — Мюнхен, 1946. — О. П. Д. Л.

Druck: Mittelbayerische Zeitung, Regensburg

ДІЙОВІ ОСОБИ:

Долько — хлопчик 7 років, Маруся — його сестричка
9 років, Гребінь, Щітка, Мило, Рушник, Поросятко.

ПРОЛОГ.

(Перед піднесенням занавіси, заповідач виходить на авансцену і говорить):

Любі і шановні гості! Хлопчики й дівчата!
Чи дозволите про Долька кілька слів сказати?
Долько, хоч великий виріс, вже й пора до школи,
Ні вмиватись, ні чесатись не любив ніколи.
Ноги в нього — ріпу сійте! Руки, мов в антипка,
Сам брудний такий та чорний і худий мов сиринка.
Не послухав ні матусі, не послухав татка,
Хоч уже подібний стався геть — до поросятка.

Як йому покажуть воду, хлопець гірко плаче,
А як миють силоміццю, аж під стелю скаче.
Плаче, скаче, репетує — «Вмру на злість вам» — каже,
Побіжить ось на дорогу, зараз в порох ляже.
Не походить в чистім біллі ані дві хвилини,
Плаття в нього все в болоті, в реп'ятах, у глині.
Вже такий химерний вдався той хлопчина зроду,
Що втівав би десь світами, як побачив воду.
Хлопчини усі й дівчатка добре Долька знали,
І його в селі усьому «чорний Долько» звали.
Аж якось одної ночі сон йому приснився,
І від того чорний Долько геть перемінився.
Що то був за сон? Цінає, певне, всім вам знати?
Ми спробуємо на сцені все те показати.

ВІДСЛОНА.

(Сільська вулиця: оподалік хата, перед нею подвір'я, відгороджене від вулиці тивом і ворітьми).

ДОЛЬКО: (крадеться хильцем з подвір'я, вілазить на ворота, зіскакує на вулицю і йде праворуч).

МАРУСЯ: (йде за ним навздогін, заглядає понад ворота на вулицю).

ДОЛЬКО: (сів на середині вулиці, розкарячивши ноги і пересипається порохом).

МАРУСЯ: Дольку, де ти? Дольку, де ти? Чуєш, кличуть мати, Хочуть личенько умити, чисте плаття дати.

ДОЛЬКО: Е—во!

МАРУСЯ: Дасть тобі сорочку білу ще й зачеше гладко, Щоб не бігав ти нехарний, наче поросятко.

ДОЛЬКО: Е—во!

МАРУСЯ: Сором, хлопче! Не вмиватись дуже нездорово. Будь послушний! Пошануй же материне слово!

ДОЛЬКО: Е—во! Е—во й е—во! (Показав сестрі язик).

МАРУСЯ: (кличе в хату).

Мамо, мамо! Він не прийде! Й гадки не має, Всадився на дорозі й порох розсипає. (Побігла в хату).

(З хати виходять Гребінь, Щітка, Мило, Рушник, хляпають і втирають очі).

ГРЕБІНЬ: (до Щітки).

Цить же, Іціточко! Не плач же! Не ридай так ревно,
ІЦь поправиться наш Долько, я тверджу це певно.

ІЦІТКА: Ой, Гребінчику мій любий! Довго ми чекаєм,
Та поправитись наш Долько навіть не гадає.

РУШНИК: (до Мила).

Не сумуй же, Мильце любе! Не журися, птичко,
ІЦь помилиш, вірю твердо, Долькове ти личко.

МИЛО: Ой, Рушничку, милий друже! Віру я забуло,
В світ піду хіба блукати. Жити тут не сила!

ГРЕБІНЬ: Відцурався нас хлопчина, знати нас не хоче,
ІЦь й знущається над нами, мучить нас охоче.
Ось мені уже три зуби виламав хлопчина,
Як мене за ліжко вчора в сам куточок кинув.

ІЦІТКА: А мене на піч закинув, так три дні я спала,
Не знайти мене Маруся, марно б я пропала.

МИЛО: А мене сховав сьогодні в попельних від мами, —
Боже, Боже милосерний, що він робить з нами?
Чи на те нас купували, любі чесні друзі,
ІЦьоб в куточку ми лежали у такій нарузі?

РУШНИК: А ви все ж таки не плачте! Я надію маю,
ІЦь йому я ще з болота личко повтираю.
(З правого боку надходить Поросятко, в штанцях
і кабатіку, з паличкою. Минає Долька, цікаво йому
придивляється, а далі стає).

ПОРОСЯТКО: ІЦь воно таке? Нещасна ж ти моя годино!
Ні то чортин, ні звіратко, ні жива дитина.
Ні очей вже, ані личка з куряви не видно —
Хоч я тільки Поросятко, а й мені вже соромно.

Ні, це мабуть буде хлопчик!...

(Побачило Гребеня і його друзів)

Слухайте но, друзі,

Що воно таке за диво кубльється в пилкозі?

ГРЕБІНЬ: Це той Долько неохайний, та і непроторий,

Що його тутешні діти називають «чорний».

ЦІТКА: Той самий, що про нього кажуть мати й татко,

Що такий він невмивана, наче поросятко.

ПОРОСЯТКО: Так говорять? Ну, то кривда всім нам, поросяткам,

Як такого невмивану та до нас рівняти.

Що вже, кажуть, поросятка по болоті скачуть,

А як їх господар миє, то квичать і плачуть,

Та такого пилу-бруду і на них не видно —

То ж рівнятися із Дольком поросяткам соромно.

Ви мене умийте чисто, зачешіте гладко,

Щоб було я гарне, чисте, хоч і Поросятко.

(МИЛО несе ведро води, ЦІТКА заковчує рукави,

ГРЕБІНЬ і РУШНИК стоять напоготові).

ПОРОСЯТКО: (Коли його миють).

Мийте, мийте, не питайте, не жалійте друзі,

Бо не хочу жити в бруді ще й в такій нарузі!

ДОЛЬКО: (оглянувся, встає і підходить ближче).

РУШНИК: (втирає Поросятко).

ГРЕБІНЬ: (зачісує його).

ПОРОСЯТКО: Дзеркальце мені подайте! (Дивиться в дзеркало).

Славно! Як чудово!

Як тепер я добре чуюсь, радісно, здорово!

Вже не чую я на шиї шкаралущі бруду,

Так, ви слухайте! Віднині завжди митись буду,

Зав'яжіть мені ще стрічку тут, під бородою —
Так, спасибі! Ну, тепер вже горде я собою.

ДОЛЬКО: А снажи, ти хто?

ПОРОСЯТКО: З тобою діла я не маю,

І таких, як ти, не митих знати я не знаю,
Навіть ратички тобі я не подам нізащо,
Бо, ти ж бачиш, я чистеньке, ну — а ти ледащо.

(Відвернулось і гордо відходить).

ДОЛЬКО: (стоїть ні в сих, ні в тих, переступає з ноги на ногу).

Ов, уже і поросята з мене, знай кепкують,
Щодень пильно рильця мінють, може ще й пудрують,
Ну, а я? Хіба я гірший?

(Рішуче). Ні, вже більш не буду.

Більш не хочу виправляти шкуру, серед бруду.

(До Гребеня і інших).

Мій Гребінчику! Рушничку! Ціточко! Кохані!

Ви простіть мені всі кривди, вчинки всі погані.

Нате, мийте, не жалійте, мститься, скільки влізе,

Поки з мене до крихітки бруд увесь не злізе!

(Друзі беруться радісно до діла. Біля воріт являється Маруся, весело сміється і плече в долоні.
Зліва являється Поросятко і говорять довірливо до глядачів).

ПОРОСЯТКО: Ну, тепер коли той Долько став, як інші люди,
Ратичку йому подати певно можна буде!

З А С Л О Н А.

ЦІНА 1 РМ.

НД